

Pe an ce trece, confuzia dintre „Țara Maramureșului” și restul județului cu același nume este tot mai mare. De vină sunt atât o anumită parte a presei, cât și unii politicieni, funcționari, oameni de cultură, operatori în turism, cântăreți de muzică populară etc. Pentru cei care nu știu, județul Maramureș de azi este de fapt alcătuit din „adevăratul” Maramureș („Țara Maramureșului” ori Maramureșul „voievodal”, „istoric” sau „de dincolo de Deal”, cum mai este denumit), mărginit la sud de „Țările” Lăpușului, Chioarului (parte rămasă în județul Sălaj) și Codrului (parțial, restul aflându-se în județele Satu Mare și Sălaj).

Între anii 1299-1538 și 1733-1918 Maramureșul a aparținut direct de Ungaria, în timp ce celelalte trei „țări” au fost dintotdeauna legate doar de Transilvania. Aceasta este una dintre sursele diferențelor vizibile și azi dintre cele două părți. Astfel, dacă locuitorii celor trei „țări” alipite se aseamănă mult cu cei ai altor regiuni ardelenice (precum „Țările” Silvaniei, Năsăudului sau Beiușului), privind dintotdeauna către sud, „moroșenii” sunt un grup aparte, mai conservator, care s-a orientat de-a lungul istoriei mai degrabă spre vest, ori, dimpotrivă, către est.

Vechiul comitat Maramureș (cu reședința la Sighet), al treilea ca mărime din Imperiul Habsburgic și apoi din cel Austro-Ungar, a dispărut odată cu Unirea din 1918, fiind redus la o treime din suprafața pe care a deținut-o vreme de 600 de ani, celelalte două treimi fiind atribuite Cehoslovaciei. În perioada interbelică, devenit unul dintre cele 71 de județe ale României Mari, Maramureșul a rămas în același timp o provincie de sine-stătătoare (la fel ca Banatul sau Oltenia), reprezentând de fapt cea mai mică regiune istorică românească, întinsă pe doar 3.381 kmp (urmat apoi ca mărime de Bucovina și de Cadrilater).

Nici pomeneală ca Maramureșul să fi înglobat înainte de ultimul război și Oașul și Sătmarul, așa cum susțin cei care iau de bune unele hărți anonime publicate pe Wikipedia, care ar atesta, chipurile, acest lucru. Cel mai vocal dintre propagatorii de azi ai ideii că Sătmarul a aparținut atunci Maramureșului este jurnalistul clujean Sabin Gherman, care se autodescalifică seară de seară, prezentând obsesiv la televizor o hartă falsă scoasă de pe internet și care nu corespunde absolut deloc cu adevărul istoric.

De fapt, în perioada interbelică (informații documentate găsiți aici), micul Maramureș a fost o provincie aparte, fiind doar pentru scurt timp asimilat Directoratului Ministerial Cluj (între anii 1929-1931, atunci când țara era segmentată în șapte asemenea directorate), respectiv Ținutului Someș (printre cele 10 ținuturi regale existente între anii 1938-1940), regiuni efemere de mari dimensiuni cu reședința la Cluj.

Existența de sine-stătătoare a celei mai mici provincii românești nu a deranjat pe nimeni până la venirea comuniștilor. Aceștia au creat în 1950 un nou sistem administrativ după model sovietic, înființând, printre altele, „regiunea Baia Mare” (struțo-cămilă rebotezată în anul 1960 „regiunea Maramureș”), care a acaparat la început doar jumătate din „Țara Maramureșului” (satele de pe văile Vișeuului și Iza superioară fiind arondate inițial regiunii Bistrița, până în anul 1952), împreună cu întreg Sătmarul și cu o bucată din Sălaj (Solnoc), reședința regională devenind Baia Mare (fost sediu de plasă în județul Satu Mare).

De acum, încurcătura a devenit totală, astfel că „tovarășii” au început să se refere la micul Maramureș (lărgit masiv și subit) cu apelativul „Maramureșul istoric”. Provincia istorică a ajuns apoi, odată cu reorganizarea administrativă din 1968, parte a noului județ Maramureș (total diferit de județul interbelic omonim!) cu reședința tot la Baia Mare, această stare de lucruri fiind perpetuată până în ziua de azi.

Păstrarea și accentuarea confuziei nu generează avantaje

În vederea omogenizării cât mai profunde a caracterului diferit caracteristic vechilor „țări” care compuneau județul, autoritățile comuniste au utilizat diverse metode, începând de la distribuirea strategică a locurilor de muncă oferite tinerilor (așa-zisele „repartiții” obligatorii), până la spălarea creierului, în principal prin intermediul controlului asupra educației, culturii, presei, folclorului, festivalurilor etc.

Lucrurile s-au complicat suplimentar în anul 1999, atunci când în patrimoniul UNESCO a fost acceptat grupul de opt biserici din lemn „maramureșene”, care de fapt sunt doar cinci (Ieud, Poienile Izei, Bârsana, Budești și Desești), dar cărora le-au fost adăugate biserici din Țara Chioarului (Șurdești și Plopiș), respectiv din Țara Lăpușului – Rogoz (vezi aici dosarul complet al clasării). Practic, Ministerului Culturii de la acea epocă i se datorează faptul că a reușit să dea confuziei identitare maramureșene o dimensiune internațională!

În 2009, cântecului „Doina” i-a fost recunoscut statutul de patrimoniu imaterial UNESCO. Conform documentației semnate de către Institutul de Etnografie și Folclor și Ministerul Culturii (vezi aici), varianta „Doinei” intitulată „horea cu noduri” ar fi interpretată în „Maramureș” de doar 11 persoane din satele Costeni, Ungureni, Lăpuș și Suciul de Sus! Deci, din „Țara Lăpușului”! Într-un mod greu de calificat, la UNESCO nu a ajuns nici măcar o informație despre satele „de după Deal” unde este localizată de fapt „horea cu noduri

maramureșeană”...

Lucrurile continuă azi să fie amestecate din ce în ce mai tare, atât prin intermediul celor enumerați mai sus, cât și prin contribuția unor asociații non-profit bine mediatizate, care atrag fonduri autohtone ori străine pentru proiecte legate de patrimoniu, tradiții sau turism.

Acei băimăreni și alți locuitori din sudul județului care pronunță cu jumătate de gură Lăpuș, Chioar ori Codru dar care susțin apăsător că ar fi MARAMUREȘENI, sunt tot mai numeroși. Prin alte părți de lume se consideră că existența a patru culturi etnografice diferite pe o suprafață atât de redusă este o mare oportunitate, dar în județul Maramureș acest lucru pare să fie o rușine, dărmite să aibă vreo valoare aparte...

Practic, discutăm despre o omogenizare caracteristică globalizării: încercându-se imitarea cu orice preț a „Maramureșului istoric”, în Lăpuș, Chioar și Codru se abandonează ori se distruge zestrea moștenită din bătrâni, se pierde propria identitate a acelor locuri.

Regiunea montană Polonia mică (Malopolska, din sudul statului cu același nume) este considerată cea mai atractivă zonă etnografică a țării respective, pentru că locuitorii de acolo conservă, pe un spațiu restrâns, cca 15 tipuri de costume populare și graiuri locale diferite! La polul opus, s-a demonstrat deja că atât Mica Veneție și replica Turnului Eiffel din Las Vegas, cât și copile orașelor europene „clonate” de chinezi, sunt departe de a reuși să convingă precum originalele...,

Dacă modelul polonez ar fi urmat și în județul Maramureș, toată lumea ar avea de câștigat. Oricine poate vedea cu ochiul liber că măsura renunțării la tradițiile proprii precum și imitarea exagerată a „moroșenilor” a fost un eșec și nu a adus nici recunoaștere și nici turiști în Chioar, Lăpuș și Codru. Și nu va aduce nici de acum înainte, decât dacă locuitorii acestor zone vor accepta realitatea, care este una singură: ei trebuie să-și pună în valoare propria moștenire culturală, cu portul popular, muzica, bucătăria și obiceiurile rămase din bătrâni.

Căci, în fond, arhitectura, textilele de interior ori dansurile lăpușene, chiorene și codrenești sunt la fel de atractive precum cele din Țara Maramureșului! Iar tradițiile, bine împachetate, autentice și diversificate, au ajuns în ziua de azi să fie prețuite ca niște adevărate nestemate.

AUTOR ©Teofil Ivanciuc, februarie 2014

Diferența dintre „Țara Maramureșului” și „județul Maramureș” (Autor: Teofil Ivanciuc)

Scriș de Teofil Ivanciuc

Vineri, 21 Februarie 2014 15:13 - Ultima actualizare Vineri, 21 Februarie 2014 15:28

Galerie FOTO disponibilă pe
[blog-ul Teofil Ivanciuc](#)

SURSA:

[Teofil Ivanciuc Blog](#)